

Vládě ČR je předkládán materiál „Návrh způsobu další ochrany koridoru průplavního spojení Dunaj – Odra – Labe“ připravený Ministerstvem pro místní rozvoj na základě usnesení vlády ze dne 20. července 2009 č. 929 o Politice územního rozvoje 2008, bod. IV/4, kde bylo uloženo „*ministru pro místní rozvoj zachovávat, zajišťovat a uplatňovat ve spolupráci s ministry dopravy a životního prostředí stávající územní ochranu koridoru průplavního spojení Dunaj – Odra – Labe do doby rozhodnutí vlády o dalším postupu a předložit vládě do 31. prosince 2009 návrh způsobu další ochrany*“.

K zajištění plnění první části bodu IV/4, tj. zachovávat, zajišťovat a uplatňovat stávající územní ochranu koridoru průplavního spojení Dunaj-Odra-Labe (dále jen „D-O-L“) uplatnilo Ministerstvo pro místní rozvoj u všech krajských úřadů požadavek, aby odbory, které mají ve své náplni problematiku územního plánování, do doby rozhodnutí vlády o dalším postupu v uvedené věci i nadále řešily ochranu koridoru průplavního spojení D-O-L v územně plánovací dokumentaci jimi pořizované vymezením územní rezervy ve smyslu § 36 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů. Současně MMR požadovalo, aby krajské úřady tento požadavek uplatnily i vzhledem k obcím jako pořizovatelům územně plánovací dokumentace.

Projekt průplavního spojení D–O–L je svým charakterem i potřebami zajištění projektem nadnárodního, evropského významu, jehož realizace či odmítnutí je podmíněno komplexním zhodnocením v evropských souvislostech a vzájemnou dohodou všech zúčastněných států a Evropského společenství. Vzhledem k tomu bude významný výsledek prověření potřebnosti průplavního spojení D–O–L a projednání koridoru tohoto průplavního spojení se sousedními o státy a Evropskou komisí, které má za cíl posoudit v úplných evropských souvislostech problematiku možné realizace průplavního spojení, přepravní účinnosti a investiční náročnosti. Tento úkol byl uložen usnesením vlády ze dne 20.července 2009, č. 929 bod IV/5 ministru dopravy ve spolupráci s místopředsedou vlády a ministrem zahraničních věcí s termínem do 31. prosince 2010. Z hlediska mezinárodních závazků ČR je ve věci průplavního spojení zejména důležitá Evropská dohoda o hlavních vnitrozemských vodních cestách mezinárodního významu (AGN – 1996), kterou je nezbytné respektovat.

Vláda se v návaznosti na Dohodu AGN již v roce 1996 zabývala problematikou průplavního spojení a usnesením č. 635/1996, k financování programu podpory rozvoje vodní dopravy v České republice do roku 2005, uložila ministru pro místní rozvoj ve spolupráci s ministrem dopravy a spojů zabezpečit ochranu území pro výhledové splavnění vodních toků Moravy a Odry a trasy uvažovaného průplavního spojení D–O–L v rámci směrných částí územních plánů velkých územních celků v souladu s tehdy platnou právní úpravou na úseku územního plánování. Územní ochrana v tomto druhu územně plánovací dokumentace byla zajištěna a současně byla následně promítnuta i do územních plánů nižšího stupně.

V souvislosti s účinností zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů pořizují krajské úřady Zásady územního rozvoje kraje. V tomto druhu územně plánovací dokumentace je územní ochrana koridoru průplavního spojení D–O–L zajišťována formou územní rezervy. V rámci současně projednávaných zásad územního rozvoje krajů (Moravskoslezského, Jihomoravského, Pardubického) zaujalo k této formě ochrany Ministerstvo životního prostředí negativní postoj s tím, že případná realizace průplavního spojení D–O–L je nemožná z důvodu jeho významných vlivů na lokality soustavy Natura 2000. Požadovalo, aby ve vyhodnocení vlivů koncepcí na životní prostředí byly navržené územní rezervy posuzovány z hlediska vlivů na životní prostředí a na

území evropsky významných lokalit a ptačích oblastí a vytýká jako zásadní nedostatek, pokud je v souladu s tím jak je územní rezerva definována ve stavebním zákoně, konstatován její nulový vliv na lokality Natura 2000. Na tuto skutečnost bylo Ministerstvo pro místní rozvoj opakovaně upozorňováno krajskými úřady se žádostí o řešení této problematiky.

Ochrana koridoru průplavního spojení D-O-L formou územní rezervy v územně plánovací dokumentaci je jedinou možností jak ochránit vymezenou plochu před změnou, která by zne-možnila nebo podstatně ztížila její prověřované budoucí využití. Plocha územní rezervy nemě-ní stávající stav území, ale naopak omezuje jeho změny. Podstatné je tedy to, že v důsledku vymezení plochy územní rezervy nemůže dojít k vzniku negativního vlivu na životní prostředí ani na území Natura 2000.

Vládě předkládaný materiál byl v rámci mezirezortního připomínkového řízení vložen do elektronické knihovny Úřadu vlády ČR (eKLEP) dne 9. prosince 2009. Zásadní připomínky uplatnilo Ministerstvo životního prostředí a doporučující připomínku uplatnilo Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Ministerstvo dopravy neuplatnilo žádnou připomínku, ale konstatovalo, že v případě zá-sadního nesouhlasu Ministerstva životního prostředí s návrhem způsobu další ochrany korido-ru a požadavku, aby došlo k ukončení této územní ochrany bude jako protinávrh opětovně uplatňovat zapracování územní ochrany tohoto koridoru do Politiky územního rozvoje ČR 2008. Stanoviska ostatních oslovených připomínkových míst byla bez připomínek.

Zásadní připomínky uplatněné MŽP se pokusilo MMR řešit v souladu s článkem II. (3) jednacího řádu vlády v rámci dohodovacího jednání na úrovni náměstků ministrů. Jednání se konalo dne 10. února 2010. Zásadním problémem, který byl diskutován, bylo vymezení územních rezerv v územně plánovací dokumentaci a jejich posuzování z hlediska vlivů na životní prostředí. Jako návrh k řešení rozporu byl MŽP předložen na tomto jednání návrh me-todického sdělení MMR a MŽP. Na tomto jednání k uzavření dohody nedošlo. Dne 10. března 2010 MŽP sdělilo MMR ve svém dopise, že začalo připravovat řešení dané problematiky vlastním metodickým pokynem s tím, že bude s MMR projednán, ale bez určení termínu. Vzhledem k tomu, že na úrovni náměstků ministrů nebylo dosaženo dohody požádal ministr pro místní rozvoj v souladu s článkem II. (3) jednacího řádu vlády o jednání na úrovni minis-trů. Jednání se neuskutečnilo z důvodu personálních změn na MŽP.

Vzhledem k posunutí termínu projednání materiálu ve vládě byl vytvořen časový prostor pro další intenzivní jednání mezi Ministerstvem pro místní rozvoj a Ministerstvem životního prostředí. Výsledkem těchto jednání je dohodnutá úprava části III. materiálu pro vládu, která řeší podstatu problematiky uplatňování územních rezerv v územně plánovací dokumentaci a odstraňuje rozpor obou ministerstev. Tato dohoda umožňuje předložit vládě materiál bez roz-poru.

Návrh způsobu další územní ochrany koridoru průplavního spojení Dunaj-Odra-Labe formou územní rezervy v územně plánovacích dokumentacích do doby rozhodnutí vlády o dalším postupu

Navrhovaný způsob ochrany území formou územní rezervy vymezené v územně plánovací dokumentaci (dále též „ÚPD“) zachovává možnost rozhodnout o potřebě průplavního spojení Dunaj-Odra-Labe, která je prověřována ministrem dopravy. Na základě územní rezervy, vymezené v ÚPD, však nelze záměr průplavního spojení povolit.

Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů, v souladu se směrnicí Evropského Parlamentu a Rady 2001/42/ES o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí („směrnice SEA“), stanoví, které koncepce musejí být posuzovány. Jsou to mj. „*koncepce, které stanoví rámec pro budoucí povolení záměrů uvedených v příloze č. 1*“ zákona a koncepce, u nichž orgán ochrany přírody nevyloučí významný vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Ty mají být posouzeny z hlediska „*předpokládaných přímých a nepřímých vlivů provedení i neprovedení koncepce a jejich cílů*“. Mezi uvedené koncepce spadá územně plánovací dokumentace podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále též „SZ“). Proto je součástí zásad územního rozvoje a stanovených územních plánů, bez ohledu na to, zda jsou v nich vymezeny územní rezervy, vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, které zahrnuje i posouzení vlivů na životní prostředí a posouzení vlivů na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast (dále „Natura 2000“), pokud orgán ochrany přírody svým stanoviskem takovýto vliv nevyloučil.

Stavební zákon definuje územní rezervy jako plochy a koridory vymezené „*s cílem prověřit možnosti budoucího využití, jejich dosavadní využití nesmí být měněno způsobem, který by znemožnil nebo podstatně ztížil prověřované budoucí využití*“. Z „provádění“ územní rezervy vyplývá pouze vyloučení takových změn území, „*které by znemožnily nebo podstatně ztížily prověřované budoucí využití*“. To znamená, že územní rezerva sama není „rámcem pro budoucí povolení“ určitého záměru, ani nemůže zakládat významný vliv na území Natura 2000, ale pouze zajišťuje ochranu území pro prověření možnosti jeho budoucího využití. S ohledem na to autorizovaná osoba v rámci posouzení vlivů ÚPD na životní prostředí a na území Natura 2000 upozorní na možné budoucí významné negativní vlivy účelu, pro který je územní rezerva v této ÚPD vymezena a které musejí být vzaty v potaz při „prověřování možnosti budoucího využití“. Teprve na základě tohoto prověření může být územní rezerva přeměněna na plochu se stanoveným způsobem využití. To se děje pořízením změny nebo aktualizace ÚPD. Součástí tohoto pořízení je podle stavebního zákona i posouzení vlivů na životní prostředí a na území Natura 2000.

Podrobnější vysvětlení problematiky územních rezerv

Územní rezerva definovaná stavebním zákonem je vymezována v zásadách územního rozvoje (§ 36 odst. 1 SZ) a v územním plánu (§ 43 odst. 1 SZ). Vymezení plochy územní rezervy má důsledky srovnatelné s vydáním územního opatření o stavební uzávěře. Ve vymezené ploše územní rezervy dosavadní využití „...nesmí být měněno způsobem, který by znemožnil nebo podstatně ztížil prověřované budoucí využití ...“. Plocha územní rezervy **nemění** stávající stav, ale naopak omezuje jeho změny. V důsledku vymezení plochy územní rezervy nemůže dojít k vzniku negativního vlivu na životní prostředí ani na území Natura 2000. Pokud však autorizovaná osoba při posuzování vlivu ÚPD upozorní na možné budoucí **významné** negativní vlivy účelu, pro který je územní rezerva v ÚPD navrhována, je nezbytné, aby územní rezerva byla vymezena v rozsahu, který zachová možnost řešení bez negativního vlivu nebo s nejmenším možným negativním vlivem na území Natura 2000, případně umožní přijmout potřebná kompenzační opatření.

Závěr

Na základě vyhodnocení doposud uplatňované územní ochrany koridoru průplavního spojení Dunaj-Odra-Labe, je nezbytné zachovávat a zajišťovat vymezování územních rezerv tohoto koridoru v územně plánovacích dokumentacích do doby rozhodnutí vlády o dalším postupu na základě splnění úkolu IV/4 usnesení vlády ze dne 20. 7. 2009 č. 929.